

Základní škola praktická - Výtvarná výchova

Barbora Hrabcová, Zuzana Škrobová
Kateřina Ištvanová, Lucie Slivečková

Teoretická část

Barbora Hrabcová

Zuzana Škrobová

Základní škola praktická

- **Docházka:** 9 let

- Člení se na 2 stupně

- 1. stupeň (1. – 5. ročník)

- 2. stupeň (6. – 9. ročník)

- Žáci ZŠP jsou děti s LMP, děti s poruchami koncentrace, hyperaktivní, s poruchami chování a děti, které z různých důvodů nejsou schopny uspět na ZŠ

- Cíle:

- Umožnit žákům dosáhnout co nejvyšší úrovně znalostí, dovedností a návyků

- Zapojení do společnosti a příprava na profesní dráhu

Cíle výtvarné výchovy

- Vytvořit vztah k umělecké a přírodní kráse
- Rozpoznávat vkusné věci
- Osvojit si základní výtvarné dovednosti
- Rozvíjet vnímání, senzibilitu, fantazii, vůli, intelekt, tvořivost

Obsah

- Výtvarné osvojení skutečnosti
- Dekorativní a prostorová práce
- Výtvarné umění a životní prostředí
- Další funkce: vyhledávací, diagnostická, terapeutická

Dvě cesty výuky

1. Přiblížit se zdravým dětem → potlačení a eliminování jeho pocitů odlišnosti
2. Osobitý způsob vidění světa dětmi s postižením
  - Požadavek úspěšnosti → aktivizace dítěte → tvořivá Vv

Vv v nižších ročnících ZŠP

- Propojení Vv a písemného grafického projevu
- Orientace na stránce
- Primární grafomotorické úkony
- Diferenciace jemné motoriky
- Koordinace vizuomotoriky
- Ovládání center neuroefektorů

- Motivace: hra, postupem času soutěživost

Kreslení

- Linie, čára, tvar

- 1. ročník: přenést běžné věci běžné potřeby do 2D zobrazení

- Téma: konkrétní věc, nejlépe přírodní

- Od názoru k výtvarným představám – ilustrace k bájím, pohádkám, pověstem

Kreslení

- Fyziologický schematismus
- Nivelizovaný schematismus (automatizmus)

- Motivace: rozhovor, diferenciací vlastností

Malování

- Práce s plochou

- Plocha symbolizuje prostředí dítěte

- diagnostika

- Práce s barvou

Malování - techniky

- Technika prvotního impulzu
- Mozaika
- Technika barevných skvrn
- Zadáání netradiční plochy
- Dekorativní a ornamentální motivy

Malování - barva

- Výcvik zrakového analyzátoru
- Diferenciace primárních barev
- Třídění a pojmenování barev
- Nejvhodnější forma nácviku – vycházka do přírody
- Dále procvičujeme:
  - Odstíny, představy, cítění barev, odvozené barvy, průběh barvy

Malování - zásady

- Měkké štětce s širokou stopou
- Malba prsty
- Veselá, příjemná atmosféra, pohoda, radost
- Nešetřit chválou
- Příjemná poloha pro dítě
- Dostatek prostoru
- Úvodní a průběžná motivace

Modelování

- **Uvádí do prostoru**, nutí žáky vědomě prožívat i přemýšlet nad prostorovými vztahy a zákonitostmi
- Děti se zabývají hmotou a strukturou materiálu, barvou a tvarem
- **Cíl:** cvičení dlaňového svalstva, hrubé a jemné motoriky ruky
- **Možnosti modelování:**
  - 1) Modelace podle názoru (např. podzimní ovoce)
  - 2) Modelace dle představ
- **Přechod modelování:** Neživé věci → zvíře → člověk
- **Materiály:** Modelína, modurit, modelářská hlína, sádra, sníh, dřevo, papírové krabice, obálky, atd.

Shrnutí

Výtvarná výchova by měla:

- Podat základní poučení o barvě, tvaru, ploše, struktuře a materiálu i adekvátních výrazových prostředcích
- Naučit žáky překonávat bezradnost z plochy a barvy
- Vnitřně motivovat pro hru s tvarem a barvou, navozovat pocit radostné atmosféry i relaxaci
- Přinášet poznatky v oblasti sebepercepce (sebevnímání) a percepce prostoru
- Posilovat sebevědomí dětí, probouzet pocit zadostiučinění z originality jejich projevu
- Střídat techniky

VV ve vyšších ročnících ZŠP

○ **Úkoly:**

- Obohacovat výtvarný repertoár o nové techniky
- Prohlubovat, upřesňovat a diferencovat prožitky v oblasti výtvarna
  - Malovaná muzika - na vybraný hudební motiv malují žáci své představy
  - Vyjadřování pocitů biologických (hlad,...) a psychologických (zlost, radost,...). Tomuto musí předcházet motivační rozhovor mezi žákem a učitelem, kdy společně pocity definují.

VV ve vyšších ročnících ZŠP

Úkoly:

- Prohlubovat prostorové cítění a budovat perspektivu v žákovských pracích
  - Prostorové práce s kovem (dráty, pletivo) – tvorba postav
- Na základě výtvarné „depistáže“ vybrat a zmotivovat „projekt“ žáka
  - Vyhledání techniky a výtvarného výrazu, který je dítěti vlastní, který zvládá a je v něm úspěšný
- Poučit o stěžejních výtvarných směrech a jejich osobnostech, o základních výtvarných oblastech a žánrech

VV ve vyšších ročnících ZŠP

- Pro žáky je motivující, když učitel vytváří svůj vlastní projekt paralelně s nimi. Tato skutečnost přináší pozitiva:
  - Posiluje pocit sounáležitosti učitele s třídou
  - Zvyšuje prestiž žákovské práce učitelovou autoritou
  - Průběžně motivuje
  - Roste přirozená autorita učitele, který „umí“
  - Děti získávají pocit jistoty.

Časová dotace VV dle MŠMT

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obory	1.stupeň	2.stupeň
		1.-5.ročník	6.-9.ročník
		Minimální časová dotace	
Umění a kultura	Hudební výchova	10	8
	Výtvarná výchova		

Praktická část

Kateřina Ištvanová

Lucie Slivečková

Rybky ze slaného těsta

- **Zařazení:**

oblast Umění a kultura, vzdělávací obor Výtvarná výchova

- **Výchovný cíl:**

prohloubení senzibility žáka, rozvíjení smyslového vnímání, schopnost vyjadřovat emoce, myšlenky, představy, pocity, uplatnění neverbální komunikace, zlepšení jemné motoriky, rehabilitační a relaxační charakter, vytváření základů pracovních návyků a dovedností potřebných později v osobním životě i v práci, posílení estetického citění žáků a jejich všestranný rozvoj

-
- The background is a vertical gradient from dark orange at the top to light orange at the bottom. It features several decorative circles of varying sizes and colors (dark orange, medium orange, light orange) scattered across the page. Some circles are solid, while others are hollow with a thin outline. The circles are positioned in the corners and along the left and right edges, creating a modern, minimalist aesthetic.
- **Organizační forma:** individuální
  - **Motivace:** přiblížení tématu Vánoc, vytvoření dárku pro rodiče, ozdoby na stromek

○ **Téma:** Rybky ze slané těsta

○ **Pomůcky:** slané těsto, vajíčko, barevné stuhy, miska s vodou, miska s moukou, nožík, rydýlko na těsto, špejle, lis na česnek, váleček, knoflíky, temperové barvy, štětce, hrníčky na vodu

Těsto

Výroba těsta:

Slané těsto je levná modelovací hmota, kterou lze snadno připravit. Můžeme z něj vytvořit velké množství ozdob a dekorací. Je vhodné pro práci s dětmi různého věku.

Ingredience:

2 hrnky hladké mouky, 1 hrnek soli, $\frac{3}{4}$ hrnku vody

Postup:

V míse promícháme mouku se solí a přilíváme vodu. Hnětem dokud se těsto nespojí, je hladké, vláčné a nelepí se.

Pečení:

Po několikadenním schnutí pečeme 15-20 min na 150°C z obou stran. Barvené výrobky se péct nemusí.

Postup

Pracovní desku lehce posypeme moukou. Válečkem vyválíme plát těsta o tloušťce zhruba 0,5 cm. Šablonu rybky lehce pomáčíme ve vodě (aby se nelepila) a přiložíme na těsto. Nožíkem podle šablony vykrojíme rybku. Hrany navlhčíme mokrým štětcem a prsty uhladíme. Oddělíme jednotlivé části těla ryby: hlava, tělo, ploutve – za použití proužku slaného těsta. Tělo rybky ozdobíme rydýlkem. Můžeme použít lis na česnek nebo knoflíky. Přilepíme oko a pusu. Nesmíme zapomenout propíchnout špejlí na hřbetě rybky otvor pro stužku.

Ozdobené ryby přeneseme na pečící plech. Necháme několik dní uschnout na vzduchu nebo upečeme. Vyschlé rybky můžeme pomalovat temperami. Dírkou na hřbetě protáhneme mašli. Hotový výrobek můžeme použít jako ozdobu vánočního stromku nebo dekoraci.

○ **Časové rozvržení:**

Celkem: 90 min

Začátek hodiny: 10 min

Vysvětlení postupu: 5 min

Vlasní práce: 60 min

Zpětná vazba výrobku: 5 min

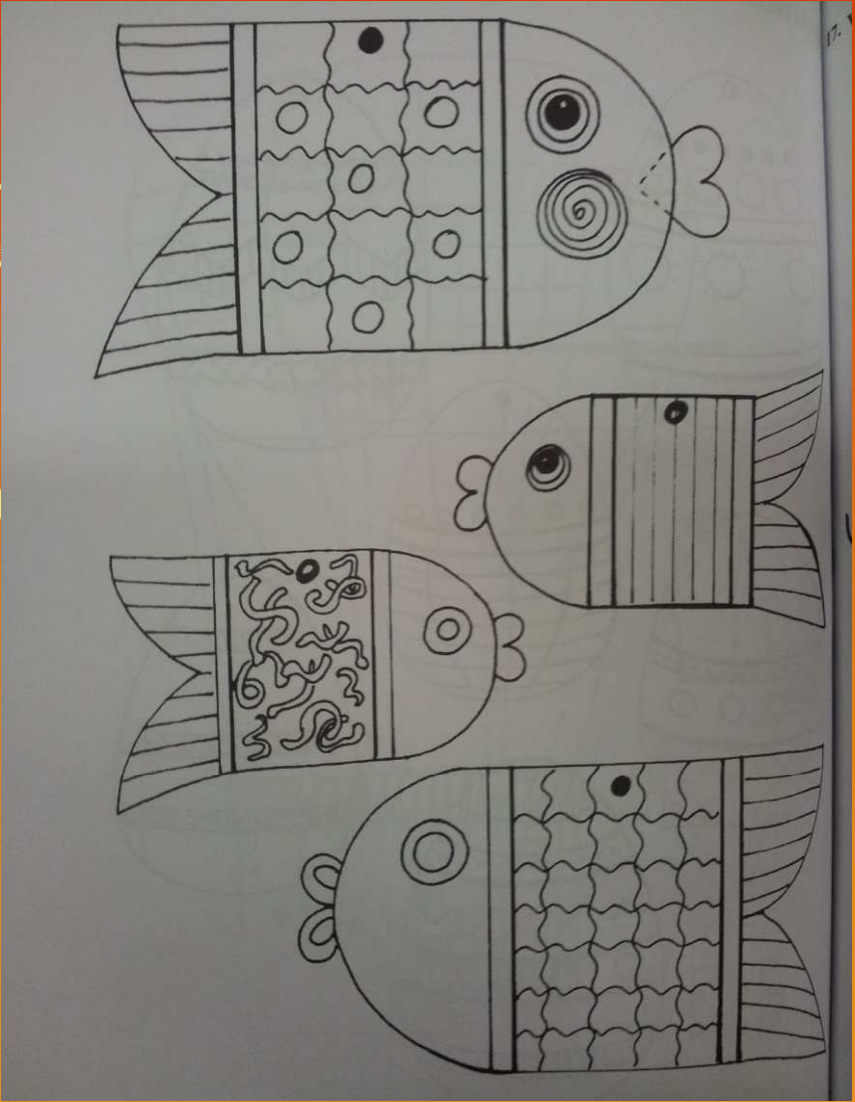
Závěrečný úklid: 10 min

○ **Hodnocení:**

Průběžné pochvaly, poukazování na kvalitu práce,
poskytování podpory a podněcování k vlastní tvořivosti

Obrazová příloha

Použitá literatura

- BARTOŇOVÁ, Miroslava, Barbora BAZALOVÁ a Jarmila PIPEKOVÁ. *Psychopedie: texty k distančnímu vzdělávání*. 2. vyd. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2007, 150 s. ISBN 978-807-3151-614.
- VALENTA, Milan, Barbora BAZALOVÁ a Jarmila PIPEKOVÁ. *Psychopedie: [teoretické základy a metodika]*. 3. dopl. a upr.. vyd. Praha: Parta, 2007, 150 s. ISBN 978-807-3200-992.
- Speciální základní škola, mateřská škola a praktická škola Moravská Třebová. [online]. [cit. 25.11.2012]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.specmt.com/index.php/z-prakticka/kolni-uebni-plan>>
- ŠRITROVÁ, Dana. *Nápady do školních lavic: výtvarná výchova a pracovní vyučování*. 1. vyd. Praha: Septima, 2002, 58 s. ISBN 80-721-6176-8.